

A Fővárosi Ítéletábra a dr. Szőke Évaügyvéd (....) által képviselt ... (...) felperesnek a dr. Strasz Istvánügyvéd (....) által képviselt ... (...) alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2014. augusztus 27-én kelt 15.G.40.031/2013/35. számú ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 (egymillió) forint + ÁFA összegű másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperesi társaságnak alperes, valamint a tagja, alperes a perbeli időszakban vezérigazgatója is volt.

Alperes 2002. április 23. és 2004. március 17. között nyolc esetben, összesen 396.610.000 forint kölcsönt vett fel a felperestől, a kölcsönszerződéseket írásba foglalták, a visszafizetés határideje 1 év volt, majd a lejáratot további 1 évre módosították. A szerződések szerint a kölcsön után alperesnek a felperes kamatszámítási szabályzata szerinti ügyleti kamatot is meg kellett fizetnie. Az alperes 2002. július 5. és 2004. szeptember 13. között 20.000.000 forintot fizetett meg.

A felek 2005. január 3-án - a kölcsönszerződéseket módosítva - abban állapodtak meg, hogy az alperesnek a fennálló 376.610.000 forint kölcsönt 30 év alatt kell törlesztenie a szerződésben rögzített ügyleti kamattal együtt. A felperes ezen a napon arról tájékoztatta alperest, hogy a felvett kölcsön után 56.710.249 forint ügyleti kamatot számított fel. Alperes 2005. április 11-én 10.000 forintot még megfizetett, további összegeket azonban már nem.

A felperes 2006. január 3-án a 2005. évben fennálló tartozása után 28.384.703 forint, míg 2007. január 3-án a 2006. évben fennálló tartozása után 29.707.540 forint ügyleti kamattartozásról tájékoztatta az alperest, aki 2008. március 26-án további 20.000.000 forint kölcsönt vett fel a korábbiakkal azonos szerződési feltételek szerint.

A felek megállapodása szerint a 2002. és 2006. év között keletkezett 118.908.850 forint ügyleti kamatot felperes a könyveiben elkülönítetten tartja nyilván a megfizetésig, míg a 2006. évtől keletkezett éves ügyleti kamatok elszámolása úgy történik, hogy alperes azokat újabb kölcsönök

felvételével egyenlíti ki a korábbi szerződési feltételekkel. Az alperes terhére 2007. évben keletkezett 35.120.375 forint ügyleti kamatot úgy számolták el, mintha alperes 2008. január 2-án ebben az összegben újabb kölcsönt vett volna fel. Ezzel az elszámolási móddal az alperes 2008. évi kamattartozása alapján 2008. december 31-én 43.856.310 forintos kölcsönben, 2009. évi kamattartozására 2010. január 11-én 48.281.585 forint kölcsönben, míg a 2011. évre 2011. január 7-én 36.443.925 forint kölcsönben részesült. A tartozásokra tekintettel a felek megállapodtak abban, hogy alperes fedezetet biztosít a felperes felé, garanciát nyújt tartozása fedezésére. E tárgyban 2008. március 26-án tartottak felperesnél közgyűlést, melyen alperes 550.629.225 forint tartozásról adott tájékoztatást, melynek biztosítékaul felajánlotta a felperesi társaságban lévő 606.808.200 forint értékű részvényeit, a közgyűlés határozatában felhatalmazta az igazgatóságot arra, hogy a részvények átruházására felfüggesztő feltételhez kötött adásvételi szerződést kössön 600.000.000 forintos vételár mellett. A szerződés hatályba lépése feltétele az volt, hogy az adós a lejáratkor ne teljesítsen. A felek a felfüggesztő feltételhez kötött részvény-átruházási szerződést aznap meg is kötötték, a szerződés szerint az átruházó tőke- és kamattartozása 550.629.225 forint, ezzel szemben 600.000.000 értékű részvény számolandó el. A hatályba lépés feltétele volt, hogy az adós a tartozását a lejáratkor ne fizesse meg.

Az alperes adósságának további növekedése folytán a felperes 2011. január 17-én újabb közgyűlést tartott, ennek tárgya szintén a biztosítéknyújtás volt. Alperes arról tájékoztatta a közgyűlést, hogy további 128.581.820 forint kölcsöntartozása keletkezett, ennek megfizetése biztosítására felajánlotta megvételre további 229.150.350 forint értékű részvényeit. A társaság - azonosan a korábbi döntéshez - elfogadta 220.000.000 forint vételár mellett a részvények felfüggesztő feltételhez kötött megvételét, az aznap megkötött adásvételi szerződés a 2008. március 26-i szerződéses feltételek szerint határozta meg, hogy a 128.581.820 forint tartozás ellenében a 220.000.000 forint értékű részvények átruházására milyen módon került sor.

A Fővárosi Bíróság a felperesi társaság ellen 2011. október 4-i időponttal felszámolást rendelt el, a felszámoló 2012. május 10-i levelében a kölcsönszerződéseket felmondta, a tartozásokat lejárttá tette és felszólította alperest 560.302.195 forint tőketartozása és annak kamatai megfizetésére.

Alperes a felmondó levelet 2012. május 18-án átvette, semmilyen összeget nem fizetett meg.

A felperes kereseti kérelmében 560.302.165 forint kölcsöntartozás, annak 2012. június 17-től az MNB 1 hónapos BUBOR havi átlaga 1,5%-kal növelt mértékű ügyleti kamatának, valamint a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat egyharmada szerinti késedelmi kamatának, továbbá lejárt 51.349.930 forint ügyleti kamat, annak 2012. június 17-től a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat szerinti késedelmi kamata, továbbá lejárt 118.608.850 forint ügyleti kamat, annak 2012. június 17-től a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat szerinti késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni alperest. Hivatkozott az írásbeli kölcsönszerződésekre, további dokumentumokra, melyek szerint igazolt összegben és feltételekkel vett fel kölcsönt az alperes, a visszafizetésre a felmondások miatt köteles, a járulékokkal együtt.

Vitatta az üzletrész adásvételi szerződések érvényességét, azzal, csak a fél magatartásától független körülményekre lehet felfüggesztő feltételt alapítani, a fél magatartásától a szerződés hatályba lépése nem függhet. Arra is hivatkozott, beszámítással a szerződés érvényessége esetén sem élhet alperes, mert a felszámolás során hitelezőként nem jelentkezett be, visszaigazolt hitelezői igénye nincs. Az adós cég vezető tisztségviselőjeként nem is élhetne beszámítással.

Harmadlagosan feltűnő értékaránytalanságra is hivatkozott, támadta a szerződést, hivatkozva arra, a részvények forgalmi értéke nem reális, nem a felperes pénzügyi/gazdasági helyzetéhez képest határozzák meg, azokat felülértékelték.

A megtámadás körében a felperes hivatkozott arra, a szerződésekről korábban tudomása nem volt, a 2013. július 10. napján tartott tárgyaláson szerzett a vételárról tudomást, így a szerződést a Ptk. 236.§-ára hivatkozva támadja, és kéri az eredeti állapot helyreállítását, kiadja a részvényeket, alperes pedig köteles a kölcsönöket visszafizetni. Ebben a körben a részvények értékének megállapítása érdekében szakértő kirendelését indítványozta.

Alperes a kereset elutasítását kérte, hivatkozva arra, a szerződések felmondásával az üzletrész adásvételi szerződések hatályba léptek, teljesített a részvények értékesítésével, a tartozással szemben felperes beszámíthatta a részvények szerződés szerinti összegét, így további tartozása nem áll fenn. Nem vitatta, hogy a cégbíróság felé a közgyűlési iratokat, szerződéseket nem nyújtották be, ez a megállapodás az érvényességet nem érinti.

Vitatta a kereset összecszerűségét is, hivatkozva arra, a felek 2010. december 31-ig az üzleti kamatokat elszámolták, ezt külön tartotta nyilván a felperes, az újabb kölcsönökkel az üzleti kamatokat érintő tartozását rendezte. A kamatok rendezésére felvett újabb kölcsönök után egyébként sem jogosult a felperes újabb üzleti kamatot igényelni, a felperest legfeljebb 2011. január 1. és 2012.május 18. közötti időszakra illeti meg az üzleti kamat, a késedelmi kamat pedig 2012. június 17-től, a jegybanki alapkamat egyharmada szerinti mértékben.

Az elsőfokú bíróság fogantatosította ... személyes meghallgatását, illetve tanúként hallgatta meg ...

Az elsőfokú bíróság a 2014. augusztus 27-én kelt 15.G.40.031/2013/35. számú ítéletével a Ptk. 200.§ (2) bekezdése, 205.§ (2) bekezdése, illetve 228.§ -ai felhívása mellett kötelezte alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 560.302.165 forint tőkét, további lejárt, 51.349.930 forint üzleti kamatot, ezen túlmenően további 118.608.850 forint üzleti kamatot, valamint ezen összegek 2012. június 17-től számított, a kereseti kérelem szerinti mértékű késedelmi kamatait és 3.000.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjat, az államnak külön felhívásra 1.500.000 forint feljegyzett illetéket.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta a részvény adásvételi szerződések érvénytelenségét, és rögzítette, a felek a szerződés hatályának beálltát bizonytalan jövőbeni eseménytől tették függővé, a bírósági gyakorlat szerint azonban az kizárólag a felek magatartásán kívül eső, attól független, bizonytalan jövőbeni esemény lehet. Amennyiben a szerződéses feltétel nem ilyen, az jogszabályba ütközik, semmis. A szerződések nem felelnek meg azon feltételnek sem, hogy a legalább a lényeges kérdésekben a feleknek meg kell állapodniuk, az írásbeli szerződések nem tartalmazzák, mit tekintettek a felek azon lejáratú időnek, amikor a szerződés hatályba lép. E kérdésben nincs rögzített megállapodás, a lejáratú időt érintően szerződés nem is jött létre. A lejárat pontos, szerződés szerinti meghatározásának azért van jelentősége, mert alperes közgyűlés előtt adott tájékoztatása több részösszegre, lejáratú dátumra vonatkozott, van olyan összeg, melynek lejáratú idejére - így például a 118.908.850 forint lejárt üzleti kamat - nem is utalt. Lejáratú idő hiányában nem állapítható meg, hogy a felfüggesztő feltétel mikor következhet be, a teljesítési határidő hiányában a szerződések nem jöttek létre.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, az adásvételi szerződések a felfüggesztő feltételről rendelkező szabályoknak sem felelnek meg, az üzletrész adásvételi szerződések 2. pontja szerint a szerződések hatályba lépése feltételeként a felek azt határozták meg, hogy alperes a lejáratkor a kölcsöntartozását ne fizesse meg. A szerződés tehát kizárólag az egyik szerződő fél, az alperes magatartásától tette függővé, hogy a jövőbeni esemény bekövetkezik-e, így ez jogszabályi rendelkezésbe ütközik. Ebben a körben eseti döntést jelölt meg az elsőfokú bíróság. Az

érvénytelenség egyébként az egész szerződésre beállna, mert az érvénytelen rendelkezések hiányában a szerződések nem értelmezhetők. A szerződések létre nem jötte, illetve azok érvénytelensége folytán az alperes nem hivatkozhat arra, hogy a részvények tulajdonba adásával teljesített, így a tartozása fennáll. Egyébként, ha érvényesek a szerződések, akkor sem léphettek volna hatályba. Alperes fizetése nem teljesülhetett, a feltétel bekövetkezte, azaz a lejárat előtti a felszámoló a szerződéseket felmondta. A lejárat a felmondással nem következett be, a felek a hatály beálltát más eseményektől tették függővé.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, alperes a kölcsön tőkeösszegét nem vitatta, kizárólag az ügyleti és késedelmi kamat elszámolás módját, ebben a körben a közgyűlési jegyzőkönyvekben és a szerződésekben megített tartozáselismerés, illetve annak minősülő alperesi nyilatkozatok figyelembevételére volt szükséges a Ptk. 242.§-a alapján. Alperes elismerő nyilatkozatot tett a 2006. december 31-ig keletkezett 118.908.850 forint lejárt ügyleti kamattartozásra.

Az elsőfokú bíróság figyelemmel volt azon megállapodásra is, mely szerint a 2007-től keletkezett éves ügyleti kamatok alperes újabb kölcsönökkel váltotta ki. A becsatolt kimutatások, illetve a megállapodás szerint a lejárt éves ügyleti kamat tőkésedett, ezt egyenlítette ki alperes újabb kölcsön felvételével és a tőke után a felperes jogosult volt további ügyleti kamatot érvényesíteni a cég kamatszámítási szabályzata szerint, így keletkezett az alperesnek a 35.120.375, 43.856.310, 48.281.587 és 36.443.923 forintos további kölcsöntartozása, mely után ügyleti-, illetve a Ptk. 301.§ (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatot is köteles megfizetni. A felek az 560.302.165 forint tőke után az ügyleti kamatot csak 2010-zel bezárólag számolták el, így alperesnek 2011. január 1-től 2012. június 16-ig további 51.349.930 forint ügyleti kamattartozása is keletkezett, így annak megfizetésére is köteles a késedelmi kamatokkal együtt, ugyanígy a lejárt 118.908.850 forint, ügyleti kamatok után is köteles késedelmi kamat fizetésére, melyre figyelemmel a pontosított keresettel egyezően volt helye az alperes marasztalásának a Ptk. 523.§ (1) bekezdése alapján.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 78.§ (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés c) pontja és (6) bekezdése alapján 3.000.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjat állapított meg, illetve a lerótt kereseti illeték államnak történő megfizetésére hívta fel az alperest.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását kérte a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását.

Az előzményi tényállás, illetve az elsőfokú ítélet ismertetése után hivatkozott a Pp. 213.§ és 215.§ rendelkezéseire, arra, a döntés nem terjedhet ki a felek által perbe nem vitt igényekre, olyan kérdésre, amelyre a felek nem hivatkoztak. Arra, hogy az adásvételi szerződések a lejárat előtti pontos időpontja hiányában nem jöttek létre, a felperes a perben nem hivatkozott. Az elsőfokú bíróság megállapítása nem is helytálló, a tagi kölcsönszerződések utalással határozták meg a felek a szerződés hatályba lépését, a tagi kölcsön követelések lejárat előtti idejét pedig az egyes szerződések tartalmazták és a könyvelés is. A szerződés a felperes számára a ki nem egyenlített tagi kölcsön követeléssel arányos tulajdonszerzésre is lehetőséget adott, a részvények külön-külön történő megszerzésére is. A felfüggesztő feltétel törvényi szabályainak a felek megállapodása megfelelt.

Utalt arra, az indoklás egyes pontjai egymással ellentétesek, az elsőfokú bíróság részint kifejtette, hogy a hatályba lépés feltételét nem tartalmazta a szerződés, így az nem jött létre, ugyanakkor kifejtette a szerződés jogszabályba ütközésével kapcsolatos álláspontját. A Ptk. 228.§-a nem ír elő olyan kötelezettséget, mely szerint a feltételnek mindenképpen a felek akaratán kívül álló eseménynek kellene lennie. Utalt a diszpozitivitásra. A kölcsöntartozás lejárat előtti vissza nem fizetése, mint a szerződések hatályosulásának feltétele, nem ütközik jogszabályba. Az indoklás 3. pontja ugyancsak ellentétes az 1., 2. pontokkal, így a felszámoló felmondás kapcsán kifejtettek is ellentmondásosak. A Ptk. 526.§ (2) bekezdése alapján a felszámoló felmondásával a kölcsöntartozások 2012. június 17. napjával egyösszegben lejárttá és esedékessé váltak. A

felfüggesztő feltétel teljesült, az esedékesség bekövetkezett, a kölcsön nem került visszafizetésre, így módon a részvényátruházási szerződések hatályba léptek, a felperes is lényegileg így nyilatkozott az eljárás során.

Utalt arra is, a feltűnő értékaránytalanságnak a szerződések megkötése idején kellett volna fennállnia, a szerződéskötés időpontjában a részvények vételára a saját tőkének az átruházott részvényekre eső hányada alapján került meghatározásra, megfelelt az általános piaci gyakorlatnak. A szerződések cégbírósi benyújtásának elmaradása nincs kihatással az érvényességre. Alperesi tartozás megszűnt, így amennyiben lényeges eljárási szabálysértés nem állapítható meg, illetve nem szükséges a szakértői bizonyítás elmaradása miatt az elsőfokú eljárás megismétlése, úgy annak megváltoztatása is indokolt lehet, az ahhoz szükséges adatok rendelkezésre állnak.

A felperes írásban fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, a fellebbezési tárgyaláson az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan:

A jelen ügyre alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 523.§ (1) bekezdése értelmében kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

A 242.§ (1) bekezdése szerint a tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg, de az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

Az 526.§ (2) bekezdése alapján a hitelezőnek a kölcsönösszegre vonatkozó visszakövetelési joga a szerződésben meghatározott lejárát, illetve lejáratok szerint, felmondás esetén pedig a felmondási idő elteltével nyílik meg.

A fenti jogszabályi rendelkezésekre tekintettel - a felperes által csatolt okiratokat, illetve alperes személyes meghallgatását és a meghallgatott tanú vallomását figyelembe véve - alperes az elsőfokú bíróság által megállapítottak szerint tartozik a felvett kölcsönt, annak ügyleti és késedelmi kamatait megfizetni. Az ügyleti és késedelmi kamatok tekintetében az elsőfokú bíróság helytállóan utalt a felperesi kamatszámítás helytállóságára, a többek között a BH.1997.594 számú eseti döntésben foglaltak szerint a késedelmi kamat a korábban esedékessé vált, de meg nem fizetett ügyleti kamat után is megilleti a jogosultat.

Alperes lényegileg arra hivatkozott, hogy a 2008. március 26-i, illetve 2011. január 17-i részvényátruházási szerződésekkel a tartozását törlesztette, így az nem áll fenn.

Helytállóan vizsgálta az elsőfokú bíróság az alperes által hivatkozott részvényátruházási szerződések érvényességét is, bár megállapításait a Fővárosi Ítéltábla csak részben osztotta az alábbiak folytán:

A részvényátruházási szerződések 2. pontja szerint a szerződések hatályosulásának és felperes tulajdonszerzésének feltétele volt, hogy alperes a felperes felé fennálló kölcsöntartozását a lejáratkor ne fizesse meg.

A Ptk. 228.§ (1) bekezdése értelmében, ha a felek a szerződés hatályának beálltát bizonytalan jövőbeni eseménytől tették függővé (felfüggesztő feltétel), a szerződés hatálya e feltétel bekövetkeztével áll be.

A (3) bekezdés szerint az érthetetlen, ellentmondó, jogellenes vagy lehetetlen feltétel semmis; az ilyen feltétellel kötött szerződésre a részleges érvénytelenség szabályait (239.§) kell alkalmazni.

A 239.§ (1) bekezdése alapján a szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a felek által szerződésben rögzített felfüggesztő feltétel jogellenességét, s azt, az érvénytelen rendelkezés hiányában a szerződések nem értelmezhetőek, ezek nélkül a szerződés létre sem jött volna. Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott az ezzel kapcsolatos bírói gyakorlatra (BH2001.170, KGD1992.385).

Felfüggesztő feltétel csak a felek magatartásán kívül eső, attól független, bizonytalan jövőbeli esemény lehet, nem minősülhet felfüggesztő feltételnek egy olyan jövőbeli esemény, melynek teljesülése a gazdasági társaság tagjának akaratától, fizetési készségétől függ.

Erre tekintettel a részvény adásvételi szerződések érvénytelensége folytán alperes a tartozása részvények átruházása útján történő kiegyenlítésére alappal nem hivatkozhat, a kölcsöntartozása fennáll. Mellőzni rendelte a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletnek a részvényátruházási szerződésekkel, azok létre nem jöttével kapcsolatos további megállapításait.

A Fővárosi Ítéltábla a fentebb írtakra figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét - a fenti indokolásbeli korrekcióval - a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Pp. 78.§ (1) bekezdése és 239.§-a alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest a felperes javára a másodfokú perköltség, illetve a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére, a felperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése alapján mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjat állapított meg mérlegeléssel.

Budapest, 2015. február 11.

. Gál Judit s. k.

a tanács elnöke

Dr. Molnár József s. k.
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana
tisztviselő